

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseknék két hasábos petit sora 16 áll., többszöri beiktatásnál megfelelő engedély. Nyiltér sora 30 fillér.

Felelős szerkesztő: Dr. DONOSZLOVITS VILMOS. OBLÁT KÁROLY.

Laptulajdonos:

Egész évre 12 kor., félfévre 6 kor. negyedévre 3 kor. Megjelenik vasárnap és esütörtökön.

Ferencz József és a hadsereg.

(n. h.) A főni címmel rendkívül érdekös bécsi levelet közöl a »Berliner Tageblatt«. A magyarországi politika helyzetéről és a hadsereg reformjáról értekeznek a cikkely, melynek főbb részei a következők:

A magyar válság megoldása fontos kérdé-ekkel függ össze, amelynek az egész monarchiát érintik, nevezetesen napirendre hozza a közös hadsereg új-jászervezésének kérdését. Bécsben a magyar követelmények fontossága tekintetében senki sem állítja magát: Most a közös hadsereg meg fogja kapni a magyar vezényleti nyelvet, legalább is az ezredestől lefelé, a magyar zászlót és jelvényeket. A magyar ezredek Magyarországon maradnak, a magyar tiszteket ezen ezredéhez helyezik át, a kétévi szolgálatot behozzák és általában az összes követelményeket, amelyekért a harcz folyik, teljesíteni fogják.

Igen természetes, hogy ilyen mélyreható átalakulás a hadseregben hamarosan nem vihető véghez és ma csak elvi engedményeket, amelyekért a harcz folyik, teljesíteni fogják.

Igen természetes, hogy ilyen mélyreható átalakulás a hadseregben hamarosan nem vihető véghez és ma csak elvi engedményeket tehnek. A magyar ellenzék ezzel be fogja érni, föltéve, hogy a kormány élére oly férfit állítanak; aki iránt bizalma van és aki bizalmat érdemel. Az elvi engedményeket meg kell adni, mert azzal ma már, úgy látszik, Bécsben is tisztában vannak, hogy a szabadelvű párt támogatja az ellenzéki követelményeket.

A magyar színezettel a hadsereg szelleme is meg fog változni. Eddig a közös hadsereg szelleme abszolútisztikus volt és ha valamennyi magyar egy táborba kerül a hadsereg-reform kérdésében, ennek az az oka, hogy a hadsereg szellemétől fenyegetettnek érzik magukat. Nem éppen a mostani helyzetben, mert Ferencz József alkotmányos szelleme kezesség a törvények tiszteltben tartására. De a jövőben már uralkodók kerülhetnek a trónra,

akikben nem lesz még ez az alkotmányos érzület, akik a magyarokat nem fogják kedvelni, sőt, olyan uralkodók, akik vallási fanatizmusból a magyarok ellen dühöngeni fognak. Ez ellen a magyarok fegyverkezni akarnak s ezért teljesen ki van zárva, hogy a hadsereg reformjáról lemondjanak.

Lehet, hogy a hadsereg vezetősége a reformot e. y ideig még elodázza, de ezzel egyebet nem érnek el, mint azt, hogy Magyarországon fokozódik az izgatottság és később a parlament munkaképességért, azaz a pénzért és újonczokért még nagyobb át kell fizetni. Csak nagy előzékenység, a magyarok minden kívánságának teljesítése tarthatja vissza a magyarokat attól, hogy az alkotmányra való megesketésétől elálljanak, aminthogy ma már biztosítékot követelnek arra nézve, hogy az engedmények meg is valósulnak.

Nem kell különösen hangsúlyozni, hogy az osztrák udvari párt, a klerikálisok, a keresztény-szociális Bécs és magas protektorai a hadseregnek magyar szempontból való reformját kedvetlenül nézik és minden követ megmozgatnak, hogy ennek gátat vessenek. Azt a jelszót adták ki, hogy a magyar hadsereget osztrák pénzzel fogják megteremteni, mert Magyarország népességi és adóssági viszonyainál fogva kevesebb járul a közös kiadásokhoz, mint Ausztria. Magától értetődik, hogy a magyar hadsereg csak a följánlott véradó arányában állítható föl és ha az osztrákok fönn akarják tartani a két államfél gazdasági közösséget, mely rájuk nézve is nagy előnyökkel jár, akkor a magyaroknak a hadseregüket — akarva, nem akarva — meg kell adniok.

A pillanat egy másik nehézsége, hogy a magyar parlament bizalmát élvező államférfiak a hadsereg reformjának becsületes és hátsó gondolat nélküli megvalósítására el vannak lökélve, így Apponyi Albert és Wekerle Sándor akire a bécsi udvarnál rendkívül rossz szemmel néznek. Apponyira azért, mert a hadsereg nemzetivé tételének gondolatát ő vetette föl és 25 év óta harcolt érte,

vége mint a képviselőház elnöke az obstrukciót némileg támogatta; Wekerle-re pedig azért, mert a liberális egyházi lörvényekkel Magyarországon keresztül erőszakolta.

Késztelen, hogy Széll Kálmán volna az a vezér, aki a parlament és az udvar bizalmát bírja, de a körülmények, amelyek között az erős kezű és az arany számmal való kísérletezés végett őt felcölökték, olyanos, hogy agha lesz hajlandó a kabinetalakítást elvállalni. Ezért tehát Apponyival és Wekerlével kell az udvarnak megbarátkoznia és talán a tiszta-pártból és a magyar kaszinó pártból is meg kell hívni a kormánytagokat, hogy az egyensúly helyreállhasson.

A közös hadsereg válsága megoldása felé közeledik és ő Felsége bécsi tanácskozásait fontos döntések követik most Budapesten.

Hirek.

* **Szent István ünnepe.** A magyar államiság nemzeti ünnepnapját Szt. István ünnepét Bács-Bodrog vármegye székvárosa Zombor róm. katolikus istentisztelettel ünnepelte. Középfületeken zászló lengett, — de a magánházak tulajdonosai talán az esőtől féltették trikolorjukat — néhány kivétellel, a nemzeti érzés külső kifejezését nem tartották szükségesnek. Az ünnepi szt. misét Fejér Gyula apátplébános celebrálta, nagyszámu segédlettel, — mely alatt a „Casino Dalárda“ és annak egyes kiváló tagjai szép énekeikkel emelték az ünnep fényét. A szent mise után a dalárda a Hymnust énekelte. Az ünnepi istentiszteleten az összes hatóságok — főnökeikkel az élén, megjelentek. Mint tudva van, — a zombori újtemplom Szt. István tiszteletére lesz elnevezve, és minden valóságos szerint jövő év Szt. István napjára fölszentelve. Neme-ak azért óhajtuk ezt, hogy a templom egyszer már rendeltetésének átadhassék, — de azért is, hogy akkor remélhetjük, hogy Szt. István napján legalább hazafias beszédet hallhatunk majd Zomborban is a szószékről a nemzeti ünnepen.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVÍZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZÜ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

* **Házasság.** Ifj. Latinovits Pál, Latinovits Pál hátszegyei főispán és neje Stiborszky Jeannette fia, Osztr. Magyar Bank szabaddai tisztviselője szeptember 1-én tartja esküvőjét Pozsonyban Nierncse Szidike kisasszonynal, Nierncse Lajos gyáros és neje Kishannoki Farkas lányaival.

* **Beiratkozások.** A zombori róm. katolikus elemi népiskolákban a beiratkozások aug. hó 31. észept. 1. és 2. án délelőtt 9—12 óra közt történik. Tandij ingyenes. Nem róm. kath. vallásuk 20 koronát; az apáczák két felső osztályában pedig 40 koronát fizetnek kettős részletben előre — ezeknek a beiratása szept. 4. és 5-én, ha elegendő hely marad. Az óvodában a tandij havonta két korona.

* **Személyi hir.** Piukovich Elemér miniszteri fogalmazó, főispánunk veje és neje szül. Latinovits Ilona, apjuk, — a főispán — látogatására pénteken városunkban időztek.

* **Az új szegedi közjegyző.** Megirtuk, hogy a szegedi kir. közjegyzői kamara választmánya e hó 15-én Szentcsé Vidor makói kir. közjegyző elnökelte alatt választmányi ülést tartott. Az ülésben a választmány a szegedi kir. közjegyzői állásra a kamara Jediciska Béla dr. palánkai kir. közjegyzői, második helyen Zákó István dr. zentai kir. közjegyzőt, harmadik helyen Winckler István dr. szegedi kir. ügyész és negyedik helyen Oltványi Ottó szegedi kir. közjegyzőt helyettesít. A kamara választmánya a jelölésről jegyzőkönyvet vett föl, amelyet még aznap fölterjesztett az igazságügyi miniszterhez. Hogy milyen jelentősége van a hivatalos jelöléssel szemben annak az általános híresztelésnek, hogy a szegedi új kir. közjegyző Veszter Imre dr. országos képviselő lesz, azt a kinevezés ténye fogja eldönteni. Bár Veszter Imre képviselő kinevezését némelyek oly biztosra veszik, hogy Veszter választói Kézsmárkon már az új képviselő érdekében a választási körkéskedést meg is indították, kinevezése mindazáltal bizonytalan.

* **A deszkatolvajok.** Szredojev Zdrávkó és Kovacev Péter napszámósok már régebbi idő óta dolgoztak a vasuti teherpályaudvarnál napszámós s tapasztaltak, hogy ott az őrizet oly hiányos, hogy könnyű szerezni csempészetnek maguknak egyet-mást. Mivel a szabadban csak nagyobb tömegű tárgyakat tartanak, összebeszéltek, hogy az ott heverő s a Róheim czég tulajdonát képező deszkákat és léceket fogják megdézsmálni. Meg is próbálkoztak s csaknem egy hónapig újték éjjeli mesterségükét úgy, hogy a kerítésen átdugdosták a deszkákat, léceket, melyeken azután potomáron túladtak. Már egy kocsiavalót összelopkodtak, midőn végre rajta vesztettek s a törvényszék börtönébe kerültek. Tegnap tárgyalta a kir. törvényszék ez ügyet s a két főcinkost 1—1 évi börtönre, míg az orgazdákat 1—1 heti fogházra ítélte.

* **A zentai kiállítás.** A kiállítás látogatására naponta csoportosan érkeztek a varmegye különböző részeiből az iparosok és földbirtokosok. Így Szabadkáról 160 iparos és mezőgazda érkezett, Bkuláról Széchenyi Tamás főszolgabíró vezetésével mellett 124 tagból álló csoport, Szegedről 430 iparos; ma vasárnap Szemző Károly főszolgabíró vezetésével mellett 310 iparos és mezőgazda érkezik. A város élénk a nagy idegen forgalomtól, — az elszállásolási bizottság kellő figyelemmel és tapintattal gondoskodik az idegenek jó elszállásáról. A kiállított tárgyak 90 százaléka el van adva, — sőt vidéki kereskedők által egyes tárgyak nagyobb mennyiségben lettek megrendelve, — sőt bu-

dapesti kereskedők lejötték s megrendelőseket eszközöltek. Így a bajai gyapjúfonó és vattagyár és Teltseh Gáspár zombor. bőrdőng gyáros nagyobb üzleteket kötöttek. Szent István napján volt a szarvasmáthai kiállítás, melyet a megyei Gazdasági Egylet közvetítő-ével rendeztek, élénk felhajtás mellett, többen díjat nyertek. Különösen este élénk e kedves Tisza-parti városka: villanyvilágítás, corsó, térzene. És ezen tükröző életet köszönheti első sorban Mikossévi úts Kanuti, Póth Lajos és Novoszei Jánosnak, — e perpetuum mobileknek mondható triasznak, kik a kiállítást ünfeláldozó fáradtsággal létrehozták.

* Zombor szab. kir. város felső kereskedelmi iskolájában

a tanulók beírása szeptember hó 1., 2. és 3. napján történik, mindenkor d. e. 9—12 óráig. Ugyanazon napok délutánján vannak a pótló és javító vizsgálatok. Az intézetnek három osztálya van. Az alsó (1.) osztályba azok vehetők fel, akik a közép- vagy polgári iskola négy alsó osztályát sikerrel végezték. A felső osztály tanulói az iskolai év végén érettségi vizsgálatot tesznek, mely képesítés tekintetében a gimnázium, reál, vagy bármely felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatával egyenlő értékű: e szerint jogosít a katonai egy évi önkentességre is. A helybeli tanulók tandija évi 60 korona, vidékieké 80 korona, melyet félvétenként előre kell fizetni. Ezenkívül minden tanulóknak fizetnie kell: telvételi díj címen 4 koronát, az országos tanári nyugdíjalapra 6 koronát, az ifjúsági könyvtárra 2 koronát és az évvégi értesítőre 1 koronát. Szegénysorsu, jó előmenetelű tanulók tandijmentességben részesülnek és iskolai könyveket is ingyen kapnak. — Minden egyébre nézve készséggel ad felvilágosítást az igazgatóság és vidéki szülőknek fiaik elhelyezésére szívesen ajánl tisztességes családokat. A helyek megválasztásánál kváló gondot fordít az igazgatóság arra is, hogy a tanulók a helybeli magyar, német és szerb nyelveket otthoni társalgás útján is elsajátíthassák. A felső keresk. iskola igazgatósága.

* **Alapszabály jóváhagyás.** A belügyminiszterium a filipovai olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta — illetve megerősítette.

* **Búcsu lakoma egy járásbíró tiszteletére.** Abból az alkalomból, hogy Véber Sándor járásbíró Obecseről elhelyezték, tisztelői a Társas kör helyiségében búcsu lakomát rendeztek tiszteletére, melyen több felköszöntőben ünnepeelve búcsúztak a járásbírótól, ki ottléte alatt a társadalom rokonszenvét méltán kiérdemelte.

* **Szerencsétlenség a katonai céllövésztélnél.** Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt az újvidéki honvéd lövöldésnél. Az újvidéki 6. honvéd gy. e.-hez bevonult póttartalékosok hétfőn reggel céllövészetet tartottak. Ekkor eddig ki nem derített módon egy golyó a lövöldésőn át egy a földeken dolgozó munkást talált el. A meglőtt ember összeesett és csak hosszú élesítési kísérlet után tért magához. A golyó a munkával foglalatkoskodó legugrott ember gyomrába fúródott és az összetüremül hasbőrön jött ki, majd a bal felső comb belső szélén behatott és hátulsó részén jött ki. Komoly baja nincs. Nemesebb szervet nem sértett. Szigorú vizsgálatot indították ez ügyben.

* **A zentai kiállítás látogatottsága.** A kiállítást a megnyitás napján 566 fizető vendég látogatta. A második napon 654, a harmadikon 507, a negyedik napon 326 volt a látogatók száma.

* **Adományozás.** Borsódi és katemári Latinovits Frigyes a zentai Gazdakör által rendezendő lóverseny céljaira 200 koronát adott át Novoszei János gazdakör titkárnak. A nemes cselekedet nem szorul dicséretre.

* **A 86-ik gyalogezred tisztikara Zentán.** Szt. István napján megtartandó 16- és szarvasmáthai-díjazás, valamint a mezőgazdasági- és iparkiallítás megtekintésére a Szabadkán állomásozó 86-ik gyalogezred tisztikara testületileg városunkba érkezik.

* **A B.-Bodrogh vármegyei községi tanító egyesület** évi nagygyűlését e hó 17-iken Zentán a városi közgyűlési teremben tartotta meg. Ugy a közgyűlésről, valamint a közgyűlést követő 150 területű banketttről lapunk szűk tere miatt lapunk legközelebbi számában fogunk részletesen megemlékezni.

* **Pótadó és a virilisták.** Az ex-lex folytán zavarok merültek föl, hogy a jövő évi pótadó kulcsát és a virilisták névjegyzékét miként állapítsák meg a városok. Ezeknek t. i. a folyó évi állami adó képi alapját, de az idén ez a folyó évi adóalap még nincs meg. A belügyminiszter most a „Belügyi Közlöny“-ben válaszol a fölmerült kérdésekre, kijelentve, hogy ugy a jövő évi pótadó-percent, mint a virilisták névjegyzékének megállapításánál az 1902. évi állami adó vendő alapul. A virilisták névjegyzéke tehát marad az idej.

* **Posta-távirda-növéndékek fölvétele.** A posta és távirda igazgatósága jelenti, hogy a posta-távirda-növéndékek kiképzésével a budapesti posta-távirda igazgatósági kerületben a következő táviró-hivatalok bizatnak meg: Eger, Fiume I., Jászberény, Kecskemét, Losoncz, Seimeczbánya, Szeged I., Szolnok I., Újpest I., Vác, Budapest 3. (Ó Buda), Nagyszécsény. Hogy kik vétetnek föl posta- és távirda növéndékekül és a folyamodványoknak miként kell fölszerelve lenniök, arról bármely posta- és távirdahivatal szolgál fölvilágosítással. A fölvételt kérő folyamodványok a budapesti m. kir. posta- és távirdaigazgatósághoz címzelve, legkésőbb 1903. évi augusztus hó 31-ig annál a posta- és távirdahivatalnál nyújtandók be személyesen, melynél a pályázó gyakorlatra becsáttni dhajt.

* **Zsaroló szeghegyi földmives.** Szandecz Henrik szeghegyi lakos feljelentette Roth Péter ugyanottani földmivest zsarolás miatt a szabadkai kir. törvényszéknek. Szandecz ez év január 15-én este 11 óra tájban Roth kertje mellett haladt el. Roth amint meglátta, odafutott hozzá és levette tejéről a sapkáját, majd betuszkolta lakásába és azzal gyanúsította, hogy Szandecz 6 drb gyümölcsfát lopott kertjéből. Roth 40 korona kárpótlást kért és azzal fonygotta Szandeczet, hogy bepereli és addig nem engedi haza, míg ez összeget le nem fizeti, Szandecz, bár tudatában volt ártatlanságának 12 koronát ígért Rothnak, csakhogy a kellemetlen helyzetből szabaduljon. Roth ezen összeget el is fogadta. Szandecz néhány napra megtette följelentését. A szabadkai kir. törvényszék büntelő tanácsa foglalkozott ez ügygel. A bíróság a bizonyítás befejezése után Rothot zsarolás vétségé miatt az enyhítő körülmények figyelembe vételével 1 napi fogház büntetésre átváltoztatható 10 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

* **Letartóztatott özsekvény.** Ránitov Mihály ó-becsei illetőségű többszörösen büntetett csavargó, aki ellen az újvidéki törvényszék lopás büntette miatt körözvényt is bocsátott ki, azelőtt két évvel kiszökött Szerbiába. Ránitov ezen idő alatt Belgrádban tartózkodott. Többször kellett volna neki gyergyakorlatra jelentkezni, de elmulasztotta. Most eszébe jutott, hogy hazatér és jelenik meg az ezred parancsnokságnál. Mikor megérkezett a szabadkai állomásra, egy polgári rendőr azonnal letartóztatta. Érdekes különben, hogy Ránitov ékszerlopásért már Belgrádban ült 9 hónapig börtönbüntetést.

* A király születésnapjának ünnepe Filipován. Filipova község német ajkú lakossága ismét tanujelet adta magyar érzelmének az által, hogy Ő Felsője a király születésnapját imponzáns módon ünnepelte. Már az ünnepnap előestéjén a község ház valamint néhány magánépülete zászló díszlőtt. A község háza, mely előtt az ünnepély nagyobb része lefolyt, ez alkalommal gyönyörűen kivilágított, míg a tanácssterem egyik ablakában Ő Felsője életnagyságu arczképe virágokkal körülveve és megvilágítva helyzetetett el. Az esti harangzó után a helybeli tanító ifjuság egyesülve az intelligentiával Bayer Alajos községi orvos házában gyülekezve zene és hazafias dalok hangjai mellett lampionos menetben két utcán áthaladva a községháza elé vonult, hol Ő Felsője arczképének megpillantásakor lelkes éljenzésbe tört ki. Az éljenzés lecsillapulása után dr. Pertschy Ferenc ny. főorvosorvos a magyar állam szervezését, valamint a polgárok jog és kötelességeit gyönyörű szavakban esetezte. Most az ifjusági ének- kar Deckmann Ferenc kántor-tanító vezetése alatt Jókai király-hymn-át énekelte. Majd Rook Péter jogszigorú hazánk zengzets nyelvén szónoki hévvel jó átgondolt beszédben emlékeztet meg jó ősz királyunkról. A lelkes éljenzés után az énekkar a „Hymnust“ énekelte. König János tanító a nép nyelvén meglepően szép és tartalom dús beszédben a király iránti szeretet és hűségére buzdította a népet. Az óriási lelkesedéssel fakadt éljenzés után a „Szózat“ énekeltetett. Ez képezte egyszersmind a községháza előtt az előesti ünnepély utolsó pontját. Most a menet ugyanolyan rendben mint jött, dr. Pertschy vendégszerető házába vonult itt Leopold Antal budapesti theologus a töle megszokott szónoki tehetség és hévvel, őt mint a deákusz legnagyobb jóakaróját, a minden szép, jó és hazafias dalokért lelkesedők vezérét üdvözölte. Dr. Pertschy meghatott szavakban, forró köszönetet mondott a nem várt, de őt kellemesen érintő meglepetésért. Az egész társaság késő éjjeli óráig maradt együtt. Másnap mint az ünnepnapon Martin József cz. kanonok fényes hálaadó Istentiszteletet tartott, mely alatt az ifjusági ének- kar Dickmann vezetése mellett hazafias énekeket énekelt. Igaz ünnepi Filipova község német ajkú lakossága a nemzet egyik legnagyobb ünnepét, Ő Felsője a király születés napját.

* Műkedvelői előadás Csónoplyán. A csónoplyai ifjuság f. hó 13-án a kalocsai „Tanítók Háza“ javára műkedvelői előadást rendezett, mely minden várakozáson felül fényesen sikerült. Színe került: „A becstelenség“ és „Paraszt szívek“. Az ifjuság szép számmal megjelent publicum tapsait bőven aratta, különösen Krizsán Anna k. a., Pfeiffer Kálmán és Zahoray József urak. A tiszta jövedelem (24 kor.) Kalocsára küldetett. Fölülízetni szívek voltak: Herberth János, Schöffler Vilmos, Hauszer Dezső urak 1-1 kor. Schreiber Sándor ur 50 fl. és Ingusz Gyuláné urnő 40 fl. Háls köszönet érte! Az előadást tánc követte, mely kivilágos — kiviradig tartott. A mulatságon a vidékről is többen jelentek meg. —s.

* Kié a 10.000 korona? A „Jog“ című szaklap így fejtegeti azt a kérdést, hogy kié lesz az a 10.000 korona, amelyet Pap Zoltán a Ház asztalára tett: Miklós Odún a parlamenti vizsgáló bizottság előtt azt állította, hogy a 10.000 korona Pap Zoltán tulajdona. Pedig ez nem bizonyos. A pénz elkobozni nem lehet, mert a képviselők megvesztegetése nem büntetendő cselekmény. A megvesztegetés turpis causa, így tehát Pap a 10.000 koronára tulajdonjogot nem szerzett s a pénz Szapáry Lászlóé marad. De Szapáry sem vindikálhatja magának a tulajdonjogot, mert az ő cselekménye is turpis volt, tehát kere-

seti joga nincs. A pénz csak akkor lehet az övé, ha önként visszaadják neki. Az a fölfogás, hogy a pénz Dienes Mártoné, abszurdum, mert hiszen Dienes csak megbízottja volt gróf Szapárynak. Mindezek után leghelyesebb, ha a megvesztegetésre szánt 10.000 korona jótékony célra fordítják.

* Mme és Mlle Boutrais Párizsból ismét megkezdik oktatásukat az ideai iskolai évben is úgy mint az elmúlt években a francia nyelvű, irodalomból, gramatika és társaiságból. Mindennemű tévedések kikerülése miatt kijelentjük, hogy urakat is mindíg oktatunk. Cím: Szt. János-utca 3.

* Országos iparkiallitások. A hazai ipar fellendítésének jelszavával az utóbbi időben számos vidéki városban rendeztek ipari és gazdasági kiállításokat. Gyors egymásutánban következtek a pozsonyi, verseczi, makói, zsolnai, szegedi, szombathelyi, gyulai, zentai és nagyszombeni kiállítások, amelyeket Láng Lajos kereskedelmi miniszter majdnem kivétel nélkül anyagi támogatásban részesített, több kiállítást pedig személyesen nyitott meg és megjelenésével, buzdító szavával iparkodott fokozni az iparosok ambízióját és iparkodott ráterelni a közönség figyelmét a hazai iparra. Láng Lajos kereskedelmi miniszter most egy nagyszabátu tervvel foglalkozik. Országos iparkiallitási ciklust akar ugyanis rendezni. E kiállítások azonban nem általános jellegűek lesznek, hanem azokon egyes iparágakat fognak bemutatni a közönségnek. Az első ilyen országos iparkiallitás kizárólag a hazai textilipart fogja bemutatni. Ezekre a részleges kiállításokra annál nagyobb szükség van, mert a hazai közönség maga sem ismeri a mi ipari haladáunkat. Hazai gyáriparunk az utóbbi években erősen fejlődött és a kereskedelmi miniszternek az a célja, hogy a közönség egyrésztől meggyőződést szerezzen arról, hogy egyes iparágak minő mértékben fejlődtek ki hazánkban, másrésztől az a szándéka, hogy a fogyasztói közönséget közelebb hozza az ipari termelőkhez.

* Tömeges kivándorlás. Filipovári irjak lapunknak, hogy körülbelül egy éve annak, hogy Bácskában Magyarország e termékeny részében a kivándorlás oly nagy mérvet töltött. Megdöbben azok száma, kik itthagya családo, ismerőseket, gabona kalászeitől ringatott beláthatlan rónákat, melyk dús termésekkel százezreket képesek eltartani, vándorbotot kezükbe véve a nagy Óceánra tül ut, de bizonytalan hazát keresve, az utba gördített akadályokkal élet-halál harcra küzdve Amerikában megtelepednek. Nem a megélhetes hiánya adja a nép kezébe a vándorbotot, hiszen a természetből magáldott Bácska kellő szorgalom és takarékoság mellett valamennyi lakójának jövőjét biztosítja. A baj oka rendszerben abban keresendő, hogy a kivándorlók túlnyomó része lusta dologkerülő, kik kereményök nagyobb részét a tapláké és ruházat mellőzésével, bor és pálinkára költik, tiltott kártyajátékokon elvesztik, mely oly sok ember jövőjét már alásta, vagyonát pedig fölemésztette. Ez ilyenekkel szemben a kivándorlás megakadályozandó. Ne engedjük véreinket messze idegenben veszni. A ki itthon szorgalom hiányában nyomorral küzdött, az amerikában ugyanily, sőt még kedvezőtlenebb körülmények közé jut. Hány ezer magyar honpolgár lelte már ott halálát és hanyan vannak, kik örömet jönnének vissza, de a szükséges eszközök hiányában, övéiktől messze, idegen földön nagyobb és keresvesebb nyomornak vannak kitéve, mint ugyanoly körülmények között itthon lennének. Sok legény bejárja a katonasort, katonaszkodása után megházasodik, kimegy Amerikába, itthagyan fiatal feleségét. Van azután olyan is köz-

tök, ki évenként 1000—1600 koronát küld haza, de vannak ismét sokan, kik egyáltalán életjelt sem adnak magukról. Edes magyar hazánk jövője, boldogulása kívánja, hogy itt szervezkedés által a kivándorlók e részét tervök kivételében megakadályozzuk. Erre hivatott egének papok, jegyzők, tanítók, kik az e célból egybehivott. vagy más a gazdák érdeklő gyűléseken a kivándorlás szomorú következményeire rámutatva, a munkakerülést, alkalmalmust, mint a közép legnagyobb hibáit ostromozva, itthon maradásra kényeszerítik. Üdvös dolog lenne az útlevel kiadást megszorítani, úgy, hogy lejáratí ideje 3 hónapnál túl ne terjedjen és esetleg arczképpel láttassék el, mint ezt a sárosi memorandum is kéri, ha ez így volna, akkor nem történehetnék olyasmi, ami különben gyakran megtörténik t. i. sokan Amerikából az itthon maradt atyafiainknak küldik útlevelet használat végett. A kivándorlási ügynökök működése a legnagyobb szigorral ellenőriztessék, esetleg működésüktől eltiltassanak. Helyes intézmény volna az útlevelekérvény véleményezését minden községben az e célra kinevezett bizalmi emberre bízni, ki azt lelkiismeretesen és felelőség terhe alatt tartoznék végezni, ha bármely oknál fogva a véleményezés az útlevel kiadása ellen szólna, úgy az, akkor nem lenne kiadható. Nézzünk csak, hogy a már felsorolt okokon kívül melyek ösztöbözik még az embereket a kivándorlásra? A gazdagság után vágyók vándorbotot véve, itthon minden ingó és ingatlanoságot pénzzé téve Amerikába iparkodnak. Ha a szerencse nem kedvez nekik, rövid idő alatt munka hiányában elköltik a magukkal elvitt pénzt, legnagyobb nyomor és szegénységnek lesznek kitéve. Mily örömet térnék vissza, de a hiányzó eszközök, ezt ismét lehetlenné teszik. Mások idegen vagyon-pénzt eltulajdonítva, vagy egyéb büntetendő cselekményt elkövetve, kivándorlással iparkodnak a politikai hatóság elől megszökni, hogy ezek az Óceánra tül boldognak fogják-e magukat érezni, az a jövő titka. Mily jó szolgálatot tenne ezek szemben az útleveleknek fényképpel való ellátása. Ma, midőn a kivándorlás kérdésénél fontosabb és életbe vágóbb közzgazdasági feladatunk nincs, nagyon is szükséges, hogy e nagy veszélyt hozó kérdés elé mindannyiunk mint egy ember tettel, szóval és tettekcsal álljunk. Ne engedjük honfársainkat kivándorlás által tönkre menni, ez által édes magyar hazánk boldogulása és jövője csorbát szenvedne. Legyen azon, hogy gyárak középületek, közlekedési utak építés, mezei munkák által szegényebb sorú napzsamosaink állandóan foglalkoztassanak, a különféle iparok fellendítésével tén is nyerhessenek munkát. Ez képezze lét- rekvésünket és ha a népe a kivándorlás veszélyeire figyelmeztetve sikerül ettől visszatartani, hazafias cselekedetet vég- zünk. Legszebb jutalmunk pedig lesz, hogy a haza boldogításához néhány fillérral mi is járhatunk.

* A bajai lövész társulat 100 éves jubileuma. A bajai lövész társulat augusztus hó 15-én, 16-án és 20-án ünnepelte tenálásának 100 éves évfordulóját. Az igazi ünnepeknek ma zajlottak le. Ma volt az ünnepi istentisztelet, a diszközgyűlés, a diszebed, a bazárünnepelely és az ünnepek fénypontja a hangverseny. A hangverseny, mely szabad szimpadon, ezer és ezer hallgató előtt folyt le, sokáig emlékezetes marad Baján. A bajaiaknak két szezonon keresztül volt dédelgetett kedvence primdonnája Szőgyi Gina, dr. Klein Mátyásné úrasszony. Az egyesület felkérésére dr. Kleinné Szőgyi Gina lépett fel a hangversenyen. Délelőtt érkezett városunkba ferje kíséretében Szőgyi Gina urnő. A vonatnál az egyesület elnöke, titkára, a rendezőség és nagy közönség fogadta. Az igazi ünnepeletésben

este volt azonban csak réz, amikor először a dobogóra lépett. Percekig tartott az éljenzés és taps és mikor nagysókára elült az óriási taps és éljen vihar kezdhetette meg csak énekét. A Denevérből a „Kacagódalt” énekelte először, mely után a taps orkáura „Ha te tudnád . . .” kezdett magyar dalt. A szünni nem akaró tapsvihár közben egy remek művi nagy ezüst koszorút, bokrétát és két nagy virágkosarat nyújtottak át az ünnepelt urúnak. Az ünnepelt megismétlődött, amikor másodszer lépett a dobogóra és Hoffmann meseitől a „Baba dal” és ráadásul a Bőregérből a „Kesergő” énekelte. A gyönyörűen előadott éneket Hesser Andor kísérte zongorán. A hangverseny műsorának egyéb pontjai is igen szépen sikerültek. Koltai Ilonka urhölgy két költeményt szavalt el nagy hatással, Bodrogi Leonka urhölgy és Breuer Zsigmond Gyubányi „Hipnotizmus” című párosjelentését, Peschke Irma urhölgy pedig „A függöny” című monológot adták elő. A hangversenyt legalább 10000 ember hallgatta végig. A lövészkert gyönyörűen nézett ki Vilamos ivámpák fényében uszott a sok szép pavillon. A hangverseny után tánc volt. A díjlövészet első díját Móricz Kálmán főhadnagy Zomborból nyerte el, Gaál István pénzügyi titkár veje.

* **A méhészet hazánkban.** A kerületi vandortanítók részéről beszerzett adatok szerint hazánkban 12.030 községben foglalkoznak méhészkedéssel. És pedig van 203.190 faköpü és 378.138 gyékény szalmaköpüs méhesaládunk, így összesen 581.328 méhesalád, ennek méztermése volt az elmúlt évben 27.110 mázsa, viasztermése 2032 mázsa, közpélszámítással mézből 2277.296 koronát, viaszból 406.485 koronát vetünk be, így az országnak a méhészet 2.683.781 koronát juttatott. Újabb időben az okszerű méhészkedés ismeretei terjednek. Darányi földmívelésügyi miniszter rendelkezése a méhésztanítók 700 kisebb kurzust rendeztek, ezenkívül a gödöllői méhészteti tanintézetben lelkészek, tanítók, kisczagdák, vasuti bakterek, erdőőrök, csendőrök számára rendeztek kurzusokat. Grand méhészkéjét több ezer példányban ingyenesen osztotta ki a miniszter.

* **A német császár és a réti sas.** A déli vidék madár-fauna legnagyobb alakja a hatalmas rétisas, mely kizárólag Frigyes főherceg bellyei uradalmának őserdeiben él és hozzánk Bácskába és a dunai rétek és szigetek szálás erdeibe el-el téved. A halász sas csak átutazó vendég nálunk s ritkán fordul elő, míg a rétisas állandó otthonául tekinti a főherceg baranyai őserdeit, a hol kártekonny voltának ellenére kimélik és oltalomban részesítik, hogy ki ne pusztuljon az imponáló madárfaj a sokféle vadban gazdag erdősegből. Koronás vadászok lőhetnek csak rétisásra; közönséges halandónak nem szabad a tejedelmi szármást bántani s innen van, hogy elszaporodtak a több száz éves tölgyesben a réti sasok. A legnagyobb biztonságban élnek s mégis rendkívül bizalmatlanok. Az elővigyázat és óvatosság, éles hallás és látás a ragadozó madaraknál általában kiválóan fejlett; a rétisasoknál a a netovábbját érte el. Szédülő magasságban keringenek s csak akkor szállanak le az óriási tölgyek magasba nyúló száraz ágaira, ha a közelben nincs ember. A legkisebb nesze, levél zörrenésre figyelmesek s több ezer lépésről elszállanak az ember elől. A német császár legutóbbi baranyai vadászata alkalmával azon volt, hogy valamiképp löhessen rétisast is. Dellin Frigyes uradalmi főerdész és főhalászmester ismerte azokat a tölgyeket, melyekre déltájon pihenni szoktak a rétisasok. A fatövében elterülő bokrok köré galyakból buvósátraktak készítették s jelentette a császárnak, hogy egyik sátorba helyezkedjék el, de csak egyes egyedül s a legnagyobb csendben és nyugalomban várja be a hatalmas ragadozó érkezését. Biztosan számíthat rá: meg

fog érkezni. A német császár megígérte s erősen fogadta, hogy mint a szobor úgy fog lesben állani; de maga mellé veszi egyik udvari vadászát is. „Ez így nem lesz jó, Felcség — jegyzé meg Dellin Frigyes — mert a hol ketten van ak, lehetetlen, hogy el ne szójjak az ember magát”. Mután a császárnak az volt az akarata, hogy az udvari vadász vele legyen, a főerdész meghajolt s a császár az udvari vadászszal behuzódott a lombsátorba. Főlorai varakozás után a közvellen közelükben álló tölgy telejére szállott egy rétisas. A császár nem vette észre. A vadász megérintette karját. A mint az érintésre a császár visszatordult; megpillantott egy másik rétisast, a mint egy tavol eső tölgyre ereszkedett. A vadász, hogy értésére adja a császárnak, miszerint a közvellen előtűk lévő tölgyön ül már egy: megszólalt. Alig hallható hangon beszélt, de a sas a neszre nyomban kitérte szárnyait és elmene-kült. Mire a császár megérette a figyelmeztetést és észrevette a sasl, már — lötlával-ságon tul szelte ég és föld között az űt az óvatos ormadár. A német császár mosolygva beszélt el Dellin Frigyesnek a vadász-eselet s igazat adott neki, egyuttal kejele-tette, hogy ha megint lejön Baranyába vadászni, tanácsát követni fogja s a mit mond, azt — parancsnak tekinti. A német császár megint eljön hozzánk vadászni, de már nem találja itt Dellin főerdészt, hogy kövesse tanácsát, mert a derek vadász és halászmester az élok sorából már elkölözött.

* **Huszonötödik évforduló.** Szép ünnepély foly le aug. 18-án a bácsfeketehegyi népes, virágzó egyházban. Ezen a napon töltötte be ugyanis az egyház nagy-érdemű és buzgalmu lelkésze, az alsóbaranya-bácsi egyházmegye tanácsbírája, Tóth Sándor lelkészi működésének huszonötödik esz-tenedjét. A huszonöt évből huszonnyegyet Feketehegyen töltött, hova a korán elhunyt, nagy egyházi szónok, Szilády János halála után hívták el egyhangulag a pestmegyei Gombá-ról. Az ünnepély a templomban és a pap-lakon folyt le. A templomban a presbitérium diszgyűlést tartott, amelyen az egyházmegye érdemekben megköszülő esperese Szabó Péter elnökölt és amelyen Szendy Lajos, B. Pap István lelkészeket kívül nagyszámú közönség volt tanuja annak a jelenetnek, mindön a küldöttségileg meghívott és mélyen meghatott lelkész az esperes üdvözölte, átadta neki a gyűlésből felvett, a nap jelentőségét és az ő érdemeit megőőköltő jegyzőkönyv egy pél-dányát és kérte buzgó imában Isten áldását az ünnepeltre és a gyűlekezetre. A szép emlékünnepelt lelkész töle megszokott ékes-zsólással köszönte meg a szép és lélekemelő tisztességlevést látgy, egy dusan ezüstözött biblia átvétele után az és szüvből jövő remek imádságban emelte az Ur oltáránál hálaadó és áldésért eső Szózatát a minden jók Adó-jához. A paplakon az ág hitv. ev. egyház, a német leányház, zsidó hitközség, politikai község, olvasó kör, tüzöltö testület küldöttei és végül a presbitérium testületileg tiszteleg-tek és tették le az elismerés és hála koszu-ruját a szeretelt larát és vezér lábaihoz. Különösen megható volt a presbitérium élen látni egy egyszerű, Gáspár nevű 84 éves, szép magyar típusu, lisztes polgárt, aki im-már a negyedik lelkész alatt 46 éven át vi-seli egy huzamban példás buzgalommal presbiteri tisztségét. Az ünnepséget lakoma követte, melyen többen mondtokt köszöntöt.

* **Drágább lesz a kávé.** Brazília-ból hozzák mihozzánk is a kávé, mely nélkülözhetetlen élvezeti czikke nemcsak a mamáknak de az erős nemnek is. Az utóbbi napsze elégszik azzal, hogy reggel vagy uszon-nára élveze a kávé, hanem az ebéd és vacsora is csak akkor emészthető, ha azt még egy kis eszeső fekeke kávéval öblítjük le. Ily körülmények között érdekel bennünket az is, mit csinálnak a kávést börzén amilyen van Hamburgban, Londonban, Antwerpenben, Triesztben és minden nagyobb kikötővárosban. Nos, legnap a kávébörzéken alapos áremel-

kedési okozott egy brazíliai lávrat, mely szerint a nagy szárazság a kávétermést elé-geltte, így igen rossz kávészüretre van kilátás. A lávrat következménye az volt, hogy a kávéárak rohamosan emelkedtek (s így el lehetünk arra készülve, hogy a télen a piccolok árát a kávések föl fogják emelni bár tudva van, hogy a kávé előállításánál legolcsóbb maga a kávé és mikor lefeljűk a 24—26 fillért egy-egy előkelőbb kávéházban, akkor nem is a kávéabnak az árát, hanem a fényes berendezés, amely bér és személyzet fi-zetésének reá eső hanyadát fizeti meg a kávé-nak élvezője. Annint nem szorul bővebb bizonyításra, hogy meg a legnagyobb, leg-gazdagabb kávétermés és ezzel a beszezési ár leszállasa se bírta a kávéesokot soha se arra, hogy olcsóbban mérjék a kávé.

*) **Csodálatos** azon eredmény, melyet a t. hölgyek a Balassa-féle valódi angol ugorokatej használata által elének. Néhány nap után eltűnt az arczbőről szeplőt, pattanást és egyéb bőrbajt, kismitja a ráncokat és redőket, az arczbőrt üdév, finommá varázsolja. A párizsi és bécsi kiállításokon kitüntetett szer, mely rövidesen nálunk is mint Angolországban az összes szépitőszereket kisoritja. 1 üveg ára 2 korona, hozzávaló valódi angol ugor-kaszappan 1 korona és powder 1 kor 20 fill. és 2 korona. Postán küldi Balassa K. gyógyszertára Temesvár. Kapható minden gyógyszerárban.

III.

*) **Igazi Urinó** arcának ápolására sohasem használ mást, mint a Kriegerer féle Akácia arczszépítő szereket, u. m. Akácia arckrém 2 k., Poudre 1 k., Szap-pan 1 k., ért kaphatók, Europa és Ame-rika minden nagyobb városában. Magyar-országban fókratár, Budapest, korona gyó-gyszertár Kalvin-tér.

*) **Szerényi órás és ékszer-észnel,** Budapest Erzsébet-körút 28. pontos órák, divatos ékszerek, készpénz-ért valamint részletfizetésre, legolcsóbb szabott árakon, vásárolhatók. Képes ár-jegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld ezen elismert elsőrangú czég.

*) **Páris szálloda** Bpest VI. Vá-czi-körút 25. A legjobb hírnévként örvendő és a legkedveltebb szálloda: Simon Pál ur a szálló valamennyi szobáit és belső részeit „Bachus” sörcsarnokkal együtt újonnan átalakította és villanyvilágítással látta el.

*) **Durva rancos** kezeket 3 nap alatt bársonysimává és fehérré varázsol a Kerpel-féle K é z f i n o m i t ő. Használata folytán a zsiros, tapadó vazelin és gliczerin fölöslegessé válik. Üvege 90 fillér Kerpel gyógyszerárban, Budapest, Lipót-körút 28. Póstán 4 üveget bérmentve küld.

*) **Szülők figyelmébe** ajánljuk R ó s e r tanintézetét (alapítatott 1853-ban) Budapesten. E kitűnő hírnévként örvendő intézet magában foglal 3 osztályu felső kereskedelmi iskolát, 4 osztályu polgári iskolát stb. Bizonyonyitványai államérv-nyesek és az egyvő és önkényessége jog-sitanak.

*) **Vérgyógyászat-Haemopatia.** A számos új gyógymód közül legjobban terjed Dr. Kovács J. fővárosi orvosnak vérgyógyászatja, mert eredményeiben valóban utólrhetetlen. Magyarországon már igen sok apostola van, de Ausztriából, sőt Németországból is naponta jelentke-znek betegek. Dr. Kovács Váczi-körút 18. szám alatti rendelő-intézetére felhívjuk mindazok figyelmét, a kik valami idült nehéz betegségben szenvednek.

Lapunk könyvnyomdájában egy tanoncz felvétetik — vidéki teljes ellátást kap.

Versenyárgyalási hirdetés.

A m. kir. földművelésügyi miniszter ur rendelete folytán a sirinai partbiztosításnak, valamint a bedai dunai elzárásának helyreállításai munkálatainak szükségese

1. 1098 köbméter I. osztályú kőhányási kőanyag,

2. 1620 köbméter II. osztályú kőhányási kőanyag szállításának és beépítésének, valamint

3. 10375 kőve friss vágású rőzse szállításának vállalati uton való biztosítása céljából a zombori m. kir. fölyammérnöki hivatal helyiségében **1903. év augusztus hó 31-én délelőtt 10 órakor** nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A rőzse szállítására, a többi anyagokra ki nem terjedő, külön ajánlat is benyújtható.

A szabályszerűen kiállított, külsőleg ajánlatként megjelölt ajánlat — melyhez az ajánlati összeg 5 %-ának megfelelő a valamely m. kir. adóhivatalnál bálnapénz gyanánt történt letételel tanúsító elismervény is csatolandó — a jelzett napon délelőtt 9 1/2 óráig a zombori m. kir. fölyammérnöki hivatalnál nyújtható be, hol a vállalatot szabályozó általános és részletes feltételek, tervek, valamint egyéb tájékoztató adatok a hivatalos órák alatt megtekinthetők és az ajánlati minta is megszerzethető.

Zombor, 1903. évi augusztus hó 17-én.

M. kir. fölyammérnöki hivatal.

412 szám.
1903. végrh.

Árverési hirdetés.

Atulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini kir. járás-bíróságnak 1903 évi 172/1 számú Végzése következtében dr Guttman Zsigmond ügyvéd által képviselt Egyedi Lajos javára Sztankovits Borivój ellen 300 K 61 f. s járulékaí erejéig 1903. április 24. kielégítési végrehajtás útján felül foglalt és 2294 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 723. liter silviorium, 2100 liter pálinka és 59 liter rum nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az apatini kir. járásbírósa 1903-ik évi 172/4. számú végzése folytán 300 kor. 61 fill, tőkekövetelés ennek 1903. évi január hó 27 napjától járó 5 % kamatai, 1/3 % váltódíj és eddig összesen 94 kor. bíróság már megállapított költségek erejéig O-Sztapáron alperes lakásán leendő eszközözlésre **1903. évi augusztus hó 29 napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzettek és ahhoz a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságok mások is le és felül foglaltak, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Apatin 1903. évi. jul. 24 napján.

Oláh,
kir. bir. végrehajtó.

Irodalom.

— *Új népköltési tankönyv.* Igen tisztelt Kartárs Ur! Van szerencsém b. tudomására adni hogy „Szülőföldim” ez. tankönyvem, mely a népköltés III. osztályának földrajzi tananyagát: a földrajzi alapfogalmak ismertetése után Bács-Bodrog megye részletes leírását (az 1900 évi népszámlálás adatait is) tartalmazza, II. teljese át dolgozott, új kiadásban megjelent, s nálam megrendelhető. A könyvnek bolti ára kemény kötésben 50 fill. A t. Kartárs uraknak azonban, ha a megrendelést közvetlenül hozzám küldik nagyobbi, engedményt juttatok! Mutatványpéldányt kívánatra szívesen küldök. Tankönyvemet szíves pártfogásába ajánlv. b. megrendelését kéri B-kula, 1903. aug. 10. Csajági Berát tanító.

Nyílttér.*

A. ezüsth és legerőségi szőlő

NYÍLTTER

Mely mint az által közösen kedvelt és borral, csokoládé vagy novény: szőlőkkel vegyítve kitűnő ízű egyenleket ad.

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

legfrissebb öngyümölcs

SZAVANYU-KUD

oltja a szomjat, hűsít és felrísít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

Rohitschi

Styriaforrás

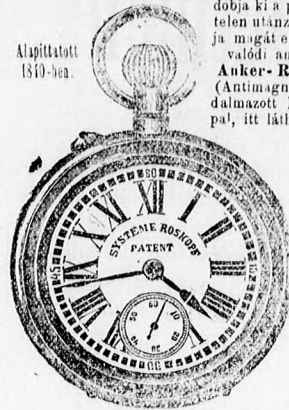
gyógyvíz

gyomordaganatok és göresők, Bright-féle vesegyulladások torok- és gége-katarisusok, gyomor- és bél-katarisusok, hólyagbetegségek, zúborbetegségek, rekedthasúság, májbetegjoknál.

Kiváló gyógyhatások! Orvosiilag ajánlv!

* Ezen rovat alatt közöltettek nem válnak felelősséget a szerk.

Teljesen ingyen

Alapított 1810-ben.

dobja ki a pénzét, ha érték-telen utazatok által hagyja magát elámitani. Az én valódi amerikai nickel **Auker-Roskopf-órám** (Antimagnetique) szabadalmazott Email-számlappal, itt látható mint a szerinti, 36 órai járással egyedül.

Kiváló ellen álló képesség, valamint pontos járása által a legkedveltebb és a lehető legjobb strapa óra. Különösen ajánlható tiszteknak, vasuti hivatalnokok, csendőrség, pezsgőrség, kalauzok, gépészek és mind-

zok részére, kik egy erős, megbízható és tartós órákat akarnak. Ára egy szép nickel lánczozal és tokkal együtt ek

6 korona 3 évi jótállással.
3 darab vételnél csak 5 korona

Nem megfelelő eseten kiserélem, vagy a pénz visszadom. — Szerkúldés az I. amerikai órágyárak vezérképviselete által

BÖHNEL MIKSA, órás
B É CS, IV., Margaretenstrasse 48/151.
a. es. és kir. állami hivatalnokok szállítója.

Órás: Kereskedők Roskopf-órákat pléh-tokkal és imitált papír Email-számlappal ajánlanak. Ily óra nálam 1 fr, 75 kr. és megjegyzem, hogy én nem vagyok kereskedő hanem órás. Az én óráim finom szabadalmazott: Email számlappal vannak ellátva, pontosan szabályozottak és minden, a mi nincs fenti czéggelgyéssel ellátva, utat-itsuk határozottan vissza.

Epilepsi.

Aki eskőrságban, göresők és más A idegrendszerben szenved, kérjen broszurat felőle. Küldi ingyen és bérmentve a Schwaben-Apotheke, Frankfurt a M.

Közép- és kereskedelmi

iskolai tanulók kik Zomborban tanulnak, teljes ellátást kapnak és szülői gondozásban részesülnek egy nyugalmazott izr. tanítónál. Magánórákat is ad. Ozime: **SIPOS IGNÁCZ ZOMBOR,** főbezdáni-ut 174, hon véd kaszárnyával szemben.

Közel 8000 motor 60000 lóerővel a legteljesebb megelégedésre szállítva.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

(ezelőtt Hille) főkötelepe és műhelye:
Gellert Ignác és társánál,
BUDAPEST, VI., Teréz-kőrt 41.
Telefon 1291.

Ajánlunk az elismert legjobb, legtekőletesebb, legtartósabb gyártásra, leggyorsabb kezelési és legolcsóbb üzemű drezdai benzín-motorokat és lokomobillokat és széngázfejlesztő (generátoros) motorokat.

Malomüzemre, darálásra, takarmánykamrába, tejgazdaságoknak, fuvagárokhoz, vízemeleste, csépléshez és minden más munkához a legjobb üzemű.

A drezdai motorok minden versenyvizsgálaton és kiállításon a legelső díjakkal lettek kitüntetve.

Referenciák: a legtekőletesebb malomtulajdonosok, uradalmak és gyárvállalatok.

Kedvező fizetési feltételek! Legmesszebb-menő jótállás!

64 kitüntetés és 8 állami érem.

Ajánlunk az érdekeltő n. é. szakaközönésnek nagyságos Visontai Kovách László urnal Vámosgyörkön (Heves megyében) működő drezdai benzín-lokomobill legmagyobb fajta (10 lóerős) cséplővel cséplési munkában való megtekőletéséért.

A kolozsvári gazdasági kiállításon 10 évé évi szeptemhor hó 5., 6., 7. és 8-án egy drezdai stabil benzín-motor és egy drezdai benzín-lokomobill lesz üzemben látható.

Hirdetmény.

A Bácsopolyán székelő Bácsopolyai takarékpénztár Tiszakálmánfalva község határában fekvő 56 hold földjét igen kedvező fizetési feltételek alatt örökaron eladja.

Venni szándékozók forduljanak vagy személyesen, vagy levélelleg közvetlenül az intézet igazgatóságához, mely szíves készséggel fogja a kívánt felvilágosítást megadni.

A bácsopolyai takarékpénztár igazgatósága.

Suchard-féle MILKA

Tejszin Chocolad
tablák és tekerésekben

A legszingazdagabb
tej-Chocolad.

Legutolsó újdonsága a világhírű
chocoladgyárnak

Ph. Suchard

LINDNER RÓBERT
gyógyszerész-féle

ALAISKA-CRÉME

Cosmeticum par excellence.

Az arcbőrnek rövid használat után ragyogó fehérséget, üdéséget, tisztaságot és bájt ad. Eltávolít, pórsenést, szeplőt, bőrtöréseket (Miteser), napbarnítottagságot stb. A legcsunjabbi kezelet finomná, fehérre és gyöngédde varázolja. Előnyök: Alaiska-Créme nem zsíros, semmiféle fémalkatrészeket nem tartalmaz, orvosiilag jóváhagyva és ajánlva. Teljesen ártalmatlan. — Egy tévely ára 3 korona. Próbátégely 1 K. 20 f.

Alaiska - púder
(arcpórá)

Kitűnően kiegészíti az Alaiska-Créme fényes cosmetikai hatását, a bőrnek elbájoló színárnyalatot, finom üde, rózsás üdéséget ad, nagyszerű illata, kitűnő fedőereje van és feltétlenül ártalmatlan, mert sem higanyt, sem bismutot nem tartalmaz. Egy doboz (fehér, rózsaszín vagy sárga) 3 K. Kapható:

LINDNER RÓBERT Gyógyszerésznél,
Bécs, XIII/9, Lainzerstrasse 113.
Külföldön: Páris, London, Amsterdam és Bécsben 1902-ben arany éremmel és díszlevelekkel.

500 forintot fizetek annak, ki Bartilla-fogviszének használat mellett (üvege 35 kr.) valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 kr. Bartilla-Winkler Ed. Wien-19/1. Sommergasse I. Kapható Zombor: Tarczyay I., gyógyszer., Temesváry J., gyógyszerész Bács-Bresztovác: Ghörner György.

PAPRIKA és UBORKA

besavanyításához ajánlom a 30 év óta legjobbnak elismert Engel-féle

eczetet

ENGEL MÓR
Jókai-tér.

Ruggyanta (gumi) gyártás meghonosítója

SCHOTTOLA ERNO
BUDAPEST, VI. FONCIÈRE PALOTA

Céplégyek jókarbantartáshoz és szeméhez szükséges gumi-pelórást, felvitteket, szjak, ponyrák, elajók és szerszámok, valamint a céplégy felszereléséhez 7271 IX-99. sz. belügyminiszteri rendelet szerint kötelezőleg tartozó Műszakioktatók nagy raktára.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Utánnymás tilos

ALAPITVA 1870.

DR. TRAUER, X.A. DUISBURG

Dr. Traub József-féle gyomorpor

Gastricin

orvosiilag megvizsgálva és kipróbálva.

Ezer és ezer ember gyomorból és egyéb bajok által szigorú diétaához vannak kényserítve, mely az életet valószínűsíti kinná teszik. A dr. Traub József-féle gyomorpor Gastricin használatánál, ezen diéta rövid idő alatt teljesen fölösleges. Betegek, kik dús táplálkozás folytán erejüket hogy megtartsák ezt Gastricinnel teljesen elérik. Gastricin jótékonyan hat muló nehézségeknél, mint gyomorégésnél, bőfgésnél, puffatságnál, gyomorfájásnál, hányásnál, göresóknél, rosszullétnél és szorulásnál, rossz emésztés miatti fejfájásnál és huzamosabb használatnál, elmulaszt régebbi gyomor- és bélbaj, ahol már semmi nem használt. Gastricin nem hajtószer a székeletet rendbe hozza. Bővebbet a prospectusokban. — Az orvos uraknak ingyen mutatvány-csomag.

Minden gyógyszerárban kapható:

Főraktár Salvátor gyógyszerár Pozsony.

Nagyban a gyógydroguistáknál. — Nagy skatulya 3 korona, kis skatulya 2 kor., bérmentve 20 fill. ajánlva 45 fillrel több.

KEIL-LAKK

legkitűnőbb mázólo-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér „Glaser“ fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany-fénymáz képereteknek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Weidinger S. és Zs. cégnél Zombor.

Logkedveltebb, legtökéletesebb arcztisztító és szépitő szerek **AKÁCIA** KRIEGER-féle -CRÈME 2 kor. -PUDER 1. -SZAPPAN 1. KORONA GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, CALVIN-TÉR. Törvényesen védve.

ELŐ MAGYAR GÉPGYÁR részvénytársulat Budapest, VI. váci-ut 19. 2000 gőzmozdító- és 700 000 kullant. kisebb g. gép üzemben. Működésbe hozta KÖNYI SZAKOSZTÁLY. Működésbe hozta KÖNYI SZAKOSZTÁLY. Működésbe hozta KÖNYI SZAKOSZTÁLY.

CSÁSZÁRFÜRDŐ tóli és nyári gyógyhely BUDAPESTEN. Hosszra képes hóvívú gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőekkel, pompás ásványviz-uszodákkal, kő- és kádfürdőekkel. 200 könyelmes lakosztállyal. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

KATZER szücsmenter, udvari szállító Budapest, VI., Ó-utca 44. Szücsmenterül az egész világon elterjedtek és elsőrangúak.

GUMMI és HALKÓLYAG tuozatja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és feljebb, a világ legjobbjai, titoktartás mellett, utazóitól, vagy a pénz előzetes beküldése után kábel e számon legelő raaga csapó: **KELF J.** speciális néző, Erzsébeti 2. Aranykék legyező

BUTOR. Gőzűt választék háló-, ebédlő-, szalon- és konyha-butorokban. Olcsóbb mint bárhol. **NEMES és LENGYEL** bútorgyárosoknál BUDAPEST, IV. Kelemen-utca 6. sz. I.

ZIMEK bármely országból és szakmából, ajánlatok szállítására és a legújabb híradások (postájú jótállással) **ROSENZWEIG JOZSEF és FIAI** Nemzetközi Czimirodájában Budapest, V., Néador-utca 13. sz. Prospektus ingyen és bérmentve.

OSAN. A torok, tífus, száj és fogak legjobb védője az. Felülmája az eddig ismert összes fogorvosokat. **OSAN-szájvíz-essencia** a 88 kr., **OSAN-fogpor** a 44 kr. Csorny-féle kőelő a legjobb és legkedveltebb szépitő-ször **ROZSATEJ** 8 fogó 1 fr. Ebbes hátszázszagon 30 kr. **Fritsch Ferd.-féle Napraforgó-szappan** a 50 és 35 kt. **Sanningene** a legjobb és legkedveltebb hajfestő-ször sötétbarna, barna és fekete. Ara frt 2.50. Prospektus ingyen és bérmentve küld: Czorny J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. Kétfeltevő London, Paris, Brüssel, Konstantinápoly stb. Raktáron győgyházban. Hírszerletben stb.

ROSER TANINTŐZÉS ALAPITOTTATOTT 1853. Budapest, VI., Arad-utca 10. Nyilvános peigari iskola 19-14 éves ifjak részére. - Feladat: kereskedelmi iskola 14-18 éves ifjak részére. - Nerező ianentatue Gondokó novendekok részére. Bizonyítványt államnévanyagnak és az egyéves emlékosztásra jogosultnak. - Helyes felvételre jogosított. Inguyen es **Röser János, igazgató**

SZÖRVEZTŐ nemzetiszori használat után az arczról és kezéről a ször eltávolítja. Egy üvegy 6 K. Pórkár: Dr Kovács Ernő gyógyszerész. Budapest, Gyár-utca 17. Megjelent "Feltéto-titkok" ingyen. **MI helybelnek BUDAPESTEN a NEW-YORK KÁVEHÁZBAN** (Erzsébet-kört 9-11. szék) találkoznak.

SANTALEGGER Fialt emberöknek orvosilag ajánlott ször. Ara 3 korona. **NÁDOR GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, VI., Váci-kört 17.

A KISBIRTOKOSOK ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2. 300 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-levél-kölcsönöket, melyek után: teljes kispénztetésnél: 2 1/2-3% levonással: 50 évről 5 évről 5.70%-ra 50 évről 5 évről 5.20%-ra 33 1/2 : : 6.50%-ra 25 : : 8. -%ra 15 : : 9.80%-ra fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt. Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

LEOPOLD GYULA Saját érdekében hirdessen híreltrodia által Budapest, VIII., Erzsébet-kört 54.

LE DÉLICE Vergé CIGARETTAPAPIR Vergé SZIVARKAHÜVELY MINDENÜTT KAPHATÓ.

Használjon Kerpel-féle **KÉZFINOMÍTÓ** folyadékok, mely minden kezét 3 nap alatt simit, fehérit, szépit, áruég 90 fillér. Postán 4 üvegy bérmentve küld. **KERPEL** gyógyszerár Budapest, V., Lipót-kört 28.

LEOPOLD GYULA Saját érdekében hirdessen híreltrodia által Budapest, VIII., Erzsébet-kört 54.

LE DÉLICE Vergé CIGARETTAPAPIR Vergé SZIVARKAHÜVELY MINDENÜTT KAPHATÓ.

Löwy Mór kőfaragó-mester ZOMBOR, a kereskedelmi bank mellett ajánlja saját gyártmányú **SIRKŐVEIT** a legmagyobb választékban vörös, fehér, fekete, granit, syenit, porphir, és labrador kövekből; elvállal vasrácsokat, nemkülönben mindenféle faragó építéleti kőfaragó munkát, utikeresztek, szt.-háromság s egyéb szobrok, csatorna és kályhakövek, valamint minden e szakmába vágó kőfaragó munkák jutányos és gyors kivitelét. Régi sirkővek utánvése és aranyozása, törött szobrok, sirkővek és márványok megújítása, valamint régi sirkővek becserelese is olcsón eszközöltenek. Költségvetés és rajzok ingyen.

Fiatal emberek, kiknek még nincs érettségiük és az **egyéves önkéntesi vizsgát** rövid idő alatt szeretnék letenni, forduljanak bizalommal alulirothoz **Hirschberger M.** okl. főiskolai tanító, Vinkovec, Szlavonia.

Fiatal segéd ki a szerb nyelvet beszéli, **rőtös és fűszer** üzletben felvételik. Fizetés 16-20 kor. és teljes ellátás. Bővebbet **König Ignác** úrnál, **Bácsufalván.**

STEBLER JÁNOS vendéglős ZOMBOR, Zrinyi-utca. Tisztelettel értesitem a nagydemü közönséget, hogy a legjobb hírnévnek örvendő vendéglői helyiséget egészen ujonnan átalakítottam és a vidékiek részére **vendégszobákkal** ellátva, azon helyzetben vagyok, hogy a mélyen tisztelt vendégeknek a **legolcsóbb árak mellett szobák** mindenkor rendelkezésre bocsáthatók. Szives pártfogást kér **Stebler János, vendéglős.** **Figyelmes kiszolgálás és olcsó árak.**

PURGO
A leggyorsabb kifizető
használatú
még esecsémóknak is adható
25 arakortia ára 1 korona.

PURGO
A leggyorsabb kifizető
használatú
még esecsémóknak is adható
25 arakortia ára 1 korona.

Órák, ékszeresek
RÉSZLETFIZETÉSRE
In. olcsó szabott árakon
SEBÉNYI
Órák és ékszeresek
Budapest, Fehérvári út 78. I. em.
Fővárosi-11. kerületben
Közep. ékszeresek
Ingatlan.

Köszvény és csúsz ellen legsikeresebb
A KRIEGNER-féle
RÉPARATOR
1 üveg 2 korona.
Főraktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.
110,000 sorsjegy, Myeremények összege
55,000 nyeremény. 14.459,000 korona.
KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA
a magy. kir. szab. osztályosorszájék fölülavított helyre
BUDAPEST, Andrassy-ut 60.
Elismert megbízhatóság! Előzékenység! Kiváló szerezése!

Ha őszül a haja,
használja a
„Stella“.
vizes, mely nem fest, hanem a haj eredeti színét adja vissza.
Üvegje 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA
gyógygyógyász, 6 cs. és kir. fensége József főh. udvari szállítlója
BUDAPEST,
V. SZABADSÁG-TÉR.

HEMOPATIAI GYÓGYINTÉZET.
A vérnyomású betegségek gyógyítására: asztma, szívbaj, gyomor, lép- és májbetegségek, elmaradványok.
E gyógyintézet megnevelésére:
Dr. KOVÁCS J. FŐVÁROSI ORVOS
BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 10. I. EM.

Megjelent az új X-es számú
YOST MODELLE
ESZMÉNYI TÖKÉLETESSEGBEN
KÉRJEN PROSPECTUST A RÉSZVÉNYTÁRSASÁGTÓL
YOST IRÓGÉP
Budapest, NEW-YORK utca.

Remek és olcsó fényképek készülnek
RIVOLI
fényképezést és festékes műtermében
BUDAPEST, VII. KER., KEREPESI-UT 30. SZÁM.
!!! Régi kis képek után is sikerült nagylások!!!

Hirdetéseket, reklámokat szakkeze-
rően, pontosan és legolcsóbban közzétet
az összes bel- és külföldi lapokban,
valamint naputárakban az
ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ hirdetői
osztályán,
Budapest, VII., Erzsébet-körut 34.
Tulajdonos: **Leopold Gyula** szerkesztő.

Hôtel **PÁRIS** szálloda
Szállodás: SIMON PÁL
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 25. szám.
100 szoba 1 frttől feljebb kiszolgálással együtt.
Fürdő, elegáns kávéház, étterem és sörcsar-
nok a házban. Villamos vasuti megállóhely
az összes pályaudvarok és hajók felé.

PLATSCHEK VILMOS
elismert legszolidabb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház.
Értégytalanság, hanyinger, fejfa-
jás, gyomorhajok ellen csodálatos a
RADITZ-féle
GYOMOR-ELIXIR.
Ára 1 korona. Póstin 6 üveg bérmentve.
RADITZ J. „Fehér kereszt” gyógytára,
BUDAPEST, FŐVÁM-TÉR 6. SZÁM.

Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZETE Pozsony
ÉS SZANATORIUMA. (Hagyóé).
Kitűnő hegyi fekvésben, pormentes és szélől védett, 200 kilo-
méternél több jól ápol, rogenyes hegyi utak. Szigoruan indivi-
dualizáló szakorvos kezelés. Legmodornabb kényelem, az összes
betegszobák hygienikusan a legfőkéletekben vannak beren-
desze. Kitűnő ellátás, mérsékelt árak. Az intézet egész éven át
nyitva van. — Prospektus és felvilágosítással szolgál!
Dr. SCHLESINGER-féle vizgyógyintézet, Pozsony (Fályaudvar)

Házi koszt.
Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ségnek becses tudomására hozni, hogy a
„Két fekete lóhoz” címzett vendég-
lőmben
➔ **kifőzést** ➔
rendezem be, ahol ugy a házban, mint a
házon kívül a legjobb koszt jutányos áron
kapható.
A nagyérdemű közönség becses párt-
fogásába ajánlvá maradtam
kiváló tisztelettel
SZEMES JÓZSEF,
vendéglős.

KLYTHIA A BOR
APOLÁSÁRA
RIZSPOR
Az arezből szépi-
tése és finomítása.
egelegánsabb toillete, bál- és szalon-puder teher, rő-
zsaszin vagy sárga.
Vegyileg megvizsgálva és ajánlvá dr. Pohl J. J. cs. kir.
tanár által Bécsben.
Elsmerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz
Taussig Gottlieb
cs. és kir. udvari toillete-szappan és illatszergyár,
BECS 1., Wollzeile 3. sz.
Kapható **Zomborban: Weidinger S. és Zs.**
kereskedő-czégnél.

URANOS
Kizárólagos gyártói: **HOCHSINGER TESTVÉREK** VEGETSÉZETI GYÁRA **BUDAPEST, VI., Róza-utca 85.**

-KÉK
ruha-mosáshoz
a legjobb kékítőszor.
— Törvényesen vedve. —
Mosóintézetekben, háztartásokban
a legkedveltebb ruhakékítő.
Olesó és felülmulthatlan
kis üveg 24 fillér, tiszteri mo-
sáshoz elegendő, — 1 nagy üveg
160 kor., 1/2 üveg 1 kor.
Kapható mindenütt.
Utánzatoktól óvakodjunk!
BUDAPEST, VI., Róza-utca 85.